

Ekonomická bezpečnost: strategické suroviny a energetická bezpečnost

Vojtěch Vacek

Ekonomická bezpečnost

- Absence ucelené definice
- Souhrn opatření k zajištění funkčnosti hospodářské a finanční soustavy státu, zajištění zdrojů pro řešení mimořádných a krizových situací a pro zabezpečení základních materiálních potřeb obyvatelstva a státu v době krizových stavů.
- Udržení funkčnosti ekonomické soupravy státu během působení vnitřní i vnější krize.

Správa státních hmotných rezerv

- Správa státních hmotných rezerv je ústředním orgánem státní správy v České republice v oblastech hospodářských opatření pro krizové stavy, státních hmotných rezerv a ropné bezpečnosti.
- **hmotné rezervy** – tvoří vybrané základní suroviny, materiály, polotovary a výrobky. Jsou určeny pro zajištění obranyschopnosti a obrany státu, pro odstraňování následků krizových situací a pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu,
- **mobilizační rezervy** – tvoří vybrané základní suroviny, materiály, polotovary, výrobky, stroje a jiné majetkové hodnoty určené pro zajišťování mobilizačních dodávek (pro podporu ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů po vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu),
- **pohotovostní zásoby** – tvoří vybrané základní materiály a výrobky, určené k zajištění nezbytných dodávek pro podporu obyvatelstva, činnosti havarijních služeb a hasičských záchranných sborů po vyhlášení krizových stavů, v systému nouzového hospodářství, kterou nelze zajistit obvyklým způsobem a pro materiální humanitární pomoc poskytovanou do zahraničí,
- **zásoby pro humanitární pomoc** – tvoří vybrané základní materiály a výrobky určené po vyhlášení krizových stavů k bezplatnému poskytnutí fyzické osobě vážně materiálně postižené.

Kritický průmysl a suroviny pro ČR

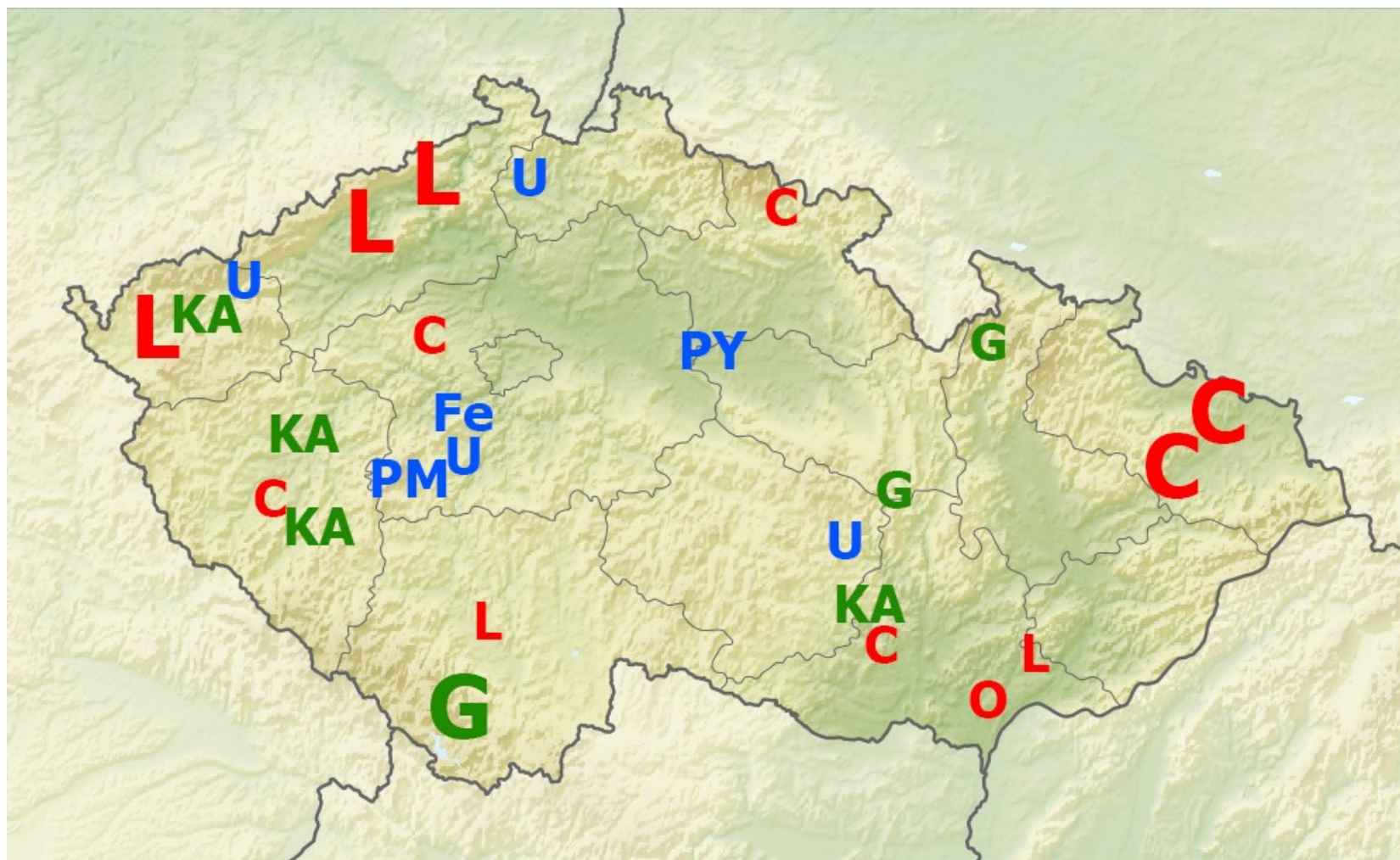
- Podíl průmyslu na HDP ČR tvoří 37%
- Největší podíl:
- Automobilový p,
- Strojírenský p,
- Chemický p,
- Zbrojní průmysl,
- Stavební p,
- Potravinářský p.

Největší podíl těžených surovin v ČR

1. Hnědé uhlí
2. Černé uhlí
3. Kalium
4. Vápenec
5. Pískovec
6. Uran
7. Ropa a zemní plyn

Strategické suroviny ČR

- Kritické suroviny pro nejdůležitější odvětví průmyslu, národní obrany a energetické bezpečnosti.
- Suroviny důležité pro rozvoj a udržitelnost české republiky
- Suroviny důležité pro český průmysl a energetický sektor v souladu s politikou EU a Energetickou politikou ČR
- Lithium – ČR nejbohatší stát EU možná i světa?

Energetická bezpečnost

- OSN definuje energetickou bezpečnost jako dostupnost použitelných energetických dodávek pro koncového uživatele.
- EU ji označuje jako nepřerušitelnou fyzickou dostupnost energetických produktů na trhu, a to za ceny, které jsou pro všechny spotřebitele i s ohledem na ekologickou čistotu a udržitelnost rozvoje
- Energie hraje klíčovou roli v ekonomickém růstu. Pro udržení hospodářského dynamismu je nezbytný dostatečný zdroj energie nejen pro výrobu, ale také pro dopravu a každodenní fungování. Tento fakt činí energetickou bezpečnost pro každý stát s cílem ekonomického rozvoje zásadním zájmem.

Principy energetické bezpečnosti

- V roce 2004 světová energetická rada vymezila základní 4 principy
 1. *Accessibility – dostupnost energetických služeb pro veškeré odběratele.*
 2. *Availability – pohotovost energetických služeb zejména z hlediska jejich dostupnosti, zásobování a distribuce*
 3. *Acceptibility – přijatelnost pro širokou veřejnost.*
 4. *Affordability – cenovou dostupnost*

Možné budoucí zdroje energie

- Jaderná energie – Generátory 4. generace, modulární generátory.
- Využití biomasy a bioplynu – Zefektivnění odpadového hospodářství společně se zemědělstvím vytvoření stabilního zdroje energie.
- Rozšíření paroplynových elektráren.
- Rozšíření výroby zeleného vodíku.
- Rozšíření přečerpávacích vodních elektráren

Energetický mix

Energetický mix	Česká republika		Slovenská republika	
	2021	2023	2021	2023
Jaderná energie	35,65 %	40,15 %	53,76 %	62,33 %
Uhelné zdroje	38,35 %	42,62 %	4,73 %	3,26 %
Zemní plyn	10,38 %	4,05 %	13,52 %	6,96 %
Ropa	0,03 %	0,04 %	1,43 %	1,36 %
Biomasa	3,37 %	10 %	3,07 %	2,73 %
Vodní zdroje	3,57 %	3,76 %	14,81 %	16,03 %
Solární zdroje	2,76 %	3,76 %	1,75 %	1,65 %
Větrné zdroje	0,77 %	0,95 %	0,02 %	0,01 %
Ostatní zdroje	3,12 %	1,27 %	6,41 %	4,87 %

Možnosti zlepšení pro Surovinový a Energetický trh

- Zaměření na jadernou energii jako primární zdroj energie, doplňována alternativními zdroji energie.
- Využití české republiky jako skladovacího a logistického uzlu pro ležený vodíky díky své husté síti pro zemní plyn
- Zlepšení energetické náročnosti a účinnosti v poměru k vyrobené el. Energii
- Využití přebytečné energie k výrobě nebo transformace k výrobě energetické komodity. Jako například zelený vodík.

Zdroje

- https://cs.wikipedia.org/wiki/T%C4%9B%C5%BEba_v_%C4%8Cesku#/media/Soubor:Natural_resources_of_the_Czech_Republic.png
- Dančák, B., & Závěšický, J. (2007). *Energetická bezpečnost a zájmy České republiky*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav. ISBN 9788021044401.
- Hrubý, Z., & Lukášek, L. (2016). *Energetická bezpečnost České republiky*. Praha: Nakladatelství Karolinum. ISBN 9788024629742.
- Česká bioplynová asociace (2024). *Co je bioplyn*. Dostupné z: <https://www.czba.cz/co-je-bioplyn.html>
- Česká televize. (2013). *Na Prostějovsku vznikla první plantáž korkovníku u nás*. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-ostava/zpravy/249862-na-prostejovsku-vznikla-prvni-plantaz-korkovniku-u-nas/>
- Správa státních hmotných rezerv. Státní hmotné rezervy (SHR) [online]. Praha: SSHR, [cit. 2025-04-29]. Dostupné z: <https://sshr.gov.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/statni-hmotne-rezervy-shr/>
- Český statistický úřad. (2014). *Roste výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů*. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/roste_vyroba_elektriny_z_obnovitelných_zdroju_20141008
- Tabulka energetického mixu vlastní výroba